

บันทึก

เรื่อง ขอความเห็นทางกฎหมาย (ปัญหาว่าสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นรัฐวิสาหกิจหรือไม่)

สำนักงานประมาณ ได้มีหนังสือ ที่ สร ๐๓๐๒/๑๖๒๑ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะกรรมการประสานงานระหว่างหน่วยราชการทางการเงินซึ่งได้รับแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี ให้มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเงินและงบประมาณแผ่นดิน มีปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับฐานะของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยและสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่า สถาบันทั้งสองมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายใด หรือไม่ คณะกรรมการประสานงานระหว่างหน่วยราชการทางการเงิน จึงมีมติให้สำนักงานประมาณหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าว

ในการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) เพื่อพิจารณาเรื่องนี้ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ ปราบกฏว่า ปัญหาในเรื่องนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้เคยวินิจฉัยฐานะทางกฎหมายของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยว่าเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๔ (บันทึกความเห็น ส่งพร้อมหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ สร.๐๖๐๑/๒๔๑๔ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๓) และคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้เคยวินิจฉัยว่า สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๔ (บันทึกความเห็น ส่งพร้อมหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ สร.๐๔๐๑/๑๗๐๕ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๑๔) ดังนั้น สำนักงานประมาณจึงได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ สร.๐๓๐๒/๓๐๐๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้พิจารณาแต่เพียงว่า สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ หรือพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ หรือไม่ เท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี(สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงานประมาณ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว มีความเห็นว่า ตามบทนิยามของคำว่า

“รัฐวิสาหกิจ” ในมาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้ให้ความหมายของรัฐวิสาหกิจว่า ได้แก่องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ และคำว่า “องค์การของรัฐบาล” นี้ ได้มีมติของคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือของกรมสารบรรณ คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว.๒๒๗/๒๔๙๗ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๔๙๗ อธิบายความหมายของคำว่า “องค์การของรัฐบาลให้หมายความรวมถึงตลอดถึงองค์การที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทยการท่าเรือแห่งประเทศไทย และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ด้วย” ด้วยเหตุที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนี้ได้จัดตั้งขึ้นโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒^๒ ซึ่งมีลักษณะเป็นพระราชบัญญัติ สถาบันฯ มีวัตถุประสงค์ภายในขอบเขตตามที่กำหนดไว้ โดยได้รับความช่วยเหลือตามโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามข้อ ๓^๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒ และมีรายได้ส่วนหนึ่งจากเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามข้อ ๖^๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) จึงมีความเห็นว่าสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นองค์การของรัฐบาล จึงเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒

สำหรับปัญหาว่า สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ หรือไม่นั้น

^๑ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒

ข้อ ๒ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้นเรียกว่า “สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” มีวัตถุประสงค์ดังนี้

(๑) ริเริ่ม ดำเนินการ และส่งเสริมการค้นคว้า และวิจัยหลักสูตร วิธีสอนและการวัดผลการสอน เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีทุกระดับการศึกษา

(๒) ส่งเสริมการดำเนินการฝึกอบรมครู อาจารย์ นักเรียน นิสิต และนักศึกษา เกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

(๓) ส่งเสริม และดำเนินการค้นคว้า ปรับปรุงและประดิษฐ์อุปกรณ์เกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี

(๔) ส่งเสริม และดำเนินการค้นคว้า ปรับปรุง และจัดทำแบบเรียน แบบฝึกหัด หนังสืออุเทศ หนังสืออ่านประกอบและคู่มือครู เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

^๓ ข้อ ๓ ให้สถาบันเป็นนิติบุคคล

^๔ ข้อ ๖ รายได้ของสถาบันมีดังนี้

(๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินอุดหนุนจากแหล่งอื่น และเงินที่มีผู้ทูลเกล้า

(๒) ค่าธรรมเนียมที่สถาบันได้รับจากการดำเนินงานของสถาบัน

(๓) ดอกเบี้ย ผลประโยชน์อย่างอื่นจากการลงทุนและรายได้อื่น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาความหมายของนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒ แล้ว มีความเห็นว่า สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น จึงเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๒๔

^๕ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(๑) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลหรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และหมายความรวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ

(๒) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม และหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) ที่มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ หรือ

(๓) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกระทรวง ทบวง หรือกรม และหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) และหรือ (๒) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ